
64/2025

Pirkanmaan liiton lausunto Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Päätös

Pirkanmaan liitto kiittää Kansalliseen ruokastrategiaan liittyvästä lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa:

Kansallisen ruokastrategian laatimisen lähtökohtana on tulevaisuuden epävarmuuksien ja mahdollisuuksien ennakoiminen ja niihin valmistautuminen. Se on erittäin hyvä lähtökohta. Ruokastrategialuonnos on laadittu asiantuntijatyönä laajasti osallistavassa prosessissa, jossa on hyödynnetty myös viimeaikaisia tutkimus- ja selvityshankkeita. Ruokajärjestelmän kehittäminen on monitahoinen ja laaja-alainen yhteiskunnallinen kysymys, joten laaja osallisuus on perusteltua. Samalla on tunnistettu liittymäkohtia useisiin kansallisiin ja kansainvälisiin strategioihin ja ohjelmiin, mikä on myös kannatettavaa ruokajärjestelmän systemisen luonteen vuoksi.

Kansallinen ruokastrategia koostuu visiosta, neljästä strategisesta päämäärästä ja kehitettävistä valmiuksista. Ruokastrategian visio vuoteen 2040 on muotoiltu seuraavasti: *”Onnellisen ruuan maa”*. Vision tavoite on, että Suomesta tulee maailman johtava kestävien ruokajärjestelmien kehittäjä ja uudistaja. Onnellisuuden nostaminen visiota keskeisestä määrittäväksi sanaksi on rohkeaa ja tietyllä tavalla oivaltavaa. Ruokaan ja ruokajärjestelmään liittyy monia ulottuvuuksia, joihin puhe onnellisuudesta on luontevaa liittää. Näitä ovat esimerkiksi ruokakulttuuri (vrt. ruoan hyvinvointivaikutukset), ruokavienti (vrt. Suomen brändi maailman onnellisimpana maana), ruokajärjestelmän työntekijöiden ja yrittäjien hyvinvointi sekä vaikkapa tuotantoeläinten hyvinvointi. Strategian strategiset päämäärät (kannattavuus ja reiluus, huoltovarmuus, luonnon kantokyky sekä ruokakulttuuri ja hyvinvointi) kytkeytyvät kuitenkin hieman eriparisesti vision ytimeen. Viimeistelyssä näitä linkityksiä olisi varmasti vielä mahdollista vahvistaa, jotta visio ja strategian muut osa-alueet muodostaisivat vahvemman kokonaisuuden. Nyt vision sanoitus voi jäädä irralliseksi tai jopa pinnalliseksi.

Ruokastrategian strategiset päämäärät ja niiden 15 alatavoitetta muodostavat loogisen ja perustellun kokonaisuuden. Vaikka Pirkanmaata ei tunneta Suomessa erityisenä ”ruokamaakuntana”, voi arvioida, että ruokastrategian strategiset päämäärät koskettavat Pirkanmaata varsin laajasti. Seuraavassa muutamia nostoja: Ruokajärjestelmän *kannattavuus ja reiluus* osatekijöineen on suurelta osin kansallinen kysymys. Pirkanmaan liitto painottaa tässä yhteydessä kuitenkin esimerkiksi ruokaviennin tärkeyttä ja merkityksellisyyttä. Ruokaviennin

osaltakin on syytä kehittää vahva kansallinen toimintamalli, jota yritykset eri puolilta maata voivat hyödyntää. Ruokaviennin rinnalla on syytä kehittää vaikuttavia toimenpiteitä, joilla ruokajärjestelmän muista osioista voidaan synnyttää kansainvälistä vientiteollisuutta. Se voi olla esimerkiksi erilaisia teknologiaratkaisuja, koneita ja laitteita tai palveluosaamista.

Huoltovarmuuden korostaminen on luonnollista erityisesti tässä ajassa. Huoltovarmuus on ruokajärjestelmän kenties tärkein yhteiskunnallinen ulottuvuus. Huoltovarmuusnäkökulma on kuitenkin tärkeä säilyttää myös silloin, kun geopolittiset ja -taloudelliset jännitteet aikanaan lieventyvät. Tämä tavoite linkittyy osaltaan myös ruokajärjestelmän kannattavuuteen ja reiluuteen. Erityisesti näitä strategisia päämääriä onkin tärkeää tarkastella yhdessä. Pirkanmaa on monessa suhteessa tärkeä maakunta kansallisen kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. Vahvistuva ruokajärjestelmän alueellinen huoltovarmuus täydentää tätä kokonaisuutta.

Pirkanmaan näkökulmasta *luonnon kantokyvyn* osatavoitteet koskien ilmastovaikutuksia, luonnon monimuotoisuutta ja vesistö päästöjä ovat kaikki olennaisia. Pirkanmaa kuuluu HINKU-verkostoon, eli tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030. Tätä tavoitetta kohti on edetty, mutta työtä on edelleen jäljellä. Maatalous- ja maankäyttösektorin saralla on edelleen mahdollista tehdä paljon. Strategiassa voisikin konkreettisemmin esittää malleja, joilla esimerkiksi hiiliviljelyä voitaisiin edistää tavalla, joka turvaa myös alkutuotannon kannattavuutta ja reiluutta. Hiilensidontaa tulee toteuttaa käytännöillä, jotka parantavat maaperää ja tukevat luonnon monimuotoisuutta.

Ruokakulttuuri ja hyvinvointi on myös strategian oleellinen tavoitekokonaisuus. Voisi olla mielekästä puhua alueellisista ja paikallisista ruokakulttuureista, joiden säilymistä ja kehittymistä on syytä tukea. Ruokakulttuurilla on merkittävä rooli myös alueellisten identiteettien muotoutumisessa. Pirkanmaan liitto pitää tärkeänä myös sitä, että yhteisöllisyyttä ruuan ympärillä vahvistetaan. Yhteisöllisyys tukee kokonaisuudessaan tasapainoista alue- ja yhteiskuntakehitystä.

Ruokastrategiassa esitetään strategisten päämäärien lisäksi viisi kehitettävää valmiutta, jotka ovat olennaisia päämäärien saavuttamiseksi. Pirkanmaan liitto pitää tunnistettuja valmiuksia oikeaan osuvina. Niihin on kiinnitettävä riittävästi huomiota strategian toteuttamisessa.

Päätöksen peruste

Hallintosääntö 127 pykälä

Selostus

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa Kansallisen ruokastrategia 2040-luonnoksesta. Kansallisen ruokastrategia 2040 laatiminen on hallitusohjelman mukainen toimenpide, jonka tavoitteena on luoda yhteinen viitekehys kestävän ja kannattavan ruokajärjestelmän rakentamiseksi ja ohjata Suomen ruoka- ja maatalouspolitiikkaa. Strategia on pohjana kevätkaudella 2026 eduskuntaan annettavalle selonteolle.

Lausuntopyyntö on julkaistu Lausuntopalvelu.fi:ssä. Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/27997/2023. Lausuntoaika päättyy 20.10.2025.

Lisätietoja

Strategiajohtaja Jari Kolehmainen, jari.kolehmainen@pirkanmaa.fi